

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่เป็นอยู่ กับความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นว่ามีความสอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. สืบหาเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับ เด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน หนังสือพิมพ์แนวหน้า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง โดยสำรวจตั้งแต่ฉบับวันที่ 15 มกราคม 2540 ถึง ฉบับวันที่ 15 เมษายน 2540 รวมระยะเวลา 3 เดือน จำนวนทั้งหมด 299 ฉบับ
2. การสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับ เด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
3. เปรียบเทียบเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับ เด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กับความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หน้าสำหรับ เด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันจำนวน 6 รายชื่อ
 - 1.1 มติชนรายวัน
 - 1.2 แนวหน้า
 - 1.3 ไทยรัฐ
 - 1.4 ข่าวสด
 - 1.5 เดลินิวส์
 - 1.6 บ้านเมือง

ผู้วิจัยศึกษาหน้าสำหรับ เด็กและเยาวชนตั้งแต่ฉบับวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2540 ถึง ฉบับวันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2540 จำนวนทั้งหมด 299 ฉบับ ได้แก่

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนฉบับที่ศึกษาหน้าสำหรับ เด็กและ เยาวชนของหนังสือพิมพ์จำแนกตามรายชื่อฉบับ

ชื่อ	ความถี่ในการนำเสนอหน้าสำหรับ เด็กและ เยาวชน	จำนวนฉบับ
มติชนรายวัน	เฉพาะวันอาทิตย์	13
แนวหน้า	เฉพาะวันอาทิตย์	13
ไทยรัฐ	เฉพาะวันอาทิตย์	13
ข่าวสด	ทุกวัน ยกเว้นวันเสาร์	78
เดลินิวส์	ทุกวัน	91
บ้านเมือง	ทุกวัน	91
รวม		299

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 1,895,522 คน แยกเป็นสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1,738,887 คน และสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 156,635 คน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แยกตามสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เขตการศึกษา	กรมสามัญศึกษา จำนวนนักเรียน (คน)	ศช. จำนวนนักเรียน (คน)
กรุงเทพมหานคร	179,406	44,302
เขตการศึกษา 1	108,732	12,366
เขตการศึกษา 2	30,996	954
เขตการศึกษา 3	150,565	18,570
เขตการศึกษา 4	49,470	3,313
เขตการศึกษา 5	99,235	12,753
เขตการศึกษา 6	89,292	8,195
เขตการศึกษา 7	155,885	7,621
เขตการศึกษา 8	134,990	21,754
เขตการศึกษา 9	192,979	4,613
เขตการศึกษา 10	202,805	3,740
เขตการศึกษา 11	228,655	5,422
เขตการศึกษา 12	115,877	13,032
รวม	1,738,887	156,635
	1,895,522	

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 520 คน สุ่มหาตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) โดยการแบ่งเขตการศึกษา การศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา การศึกษาโรงเรียนในแต่ละจังหวัด การศึกษาห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงระดับ (มัธยม 1-3) โดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนบวกลบ 5% (Taro Yamane อ้างถึงใน ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, 2537) ซึ่งปรากฏว่าจากจำนวนประชากรดังกล่าว ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 400 คน

ตารางที่ 3 แสดงกลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตการศึกษา จังหวัด และโรงเรียน

เขตการศึกษา	จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	ประชากรราษฎร์อุปถัมภ์	40
เขตการศึกษา 1	นนทบุรี	มัธยมวัดเพลง	40
เขตการศึกษา 2	ปัตตานี	เคหะปัตตานยานุกุล	40
เขตการศึกษา 3	สงขลา	หาดใหญ่วิทยาลัย	40
เขตการศึกษา 4	ภูเก็ต	ภูเก็ตวิทยาลัย	40
เขตการศึกษา 5	ประจวบคีรีขันธ์	หัวหิน	40
เขตการศึกษา 6	อยุธยา	อยุธยาวิทยาลัย	40
เขตการศึกษา 7	นครสวรรค์	นครสวรรค์	40
เขตการศึกษา 8	ลำปาง	อัสสัมชัญ	40
เขตการศึกษา 9	เลย	ศรีสงครามวิทยา	40
เขตการศึกษา 10	ร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ดวิทยาลัย	40
เขตการศึกษา 11	นครราชสีมา	ปากช่อง	40
เขตการศึกษา 12	สระแก้ว	วังน้ำเย็นวิทยาคม	40
รวม			520

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1. แบบสำรวจเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสำรวจเนื้อหาและรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับ เนื้อหาและรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่ฉบับวันที่ 15 มกราคม 2540 ถึงฉบับวันที่ 15 เมษายน 2540 โดยดัดแปลงจากแบบสำรวจของ ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์ (2535) ในงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบวารสารวิชาการสาขาการศึกษาของมหาวิทยาลัย

ความถูกต้องของเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก) ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องในด้านเนื้อหา ความครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสำรวจมาทดลอง โดยสุ่มตัวอย่างหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 30 ฉบับ จากทั้งหมด 299 ฉบับ มาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยให้ผู้ร่วมสำรวจ สำรวจเพื่อตรวจสอบ โดยอาศัยหลักการคำนวณของ Holsti (Budd, Throp and Donohew, 1967 : 68 อ้างใน ชญา เปรมโยธิน, 2528) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad R = \frac{2 (C_{1,2})}{C_1 + C_2}$$

$C_{1,2}$ เป็นจำนวนครั้งที่ผู้ลงรหัสทั้งสองคน มีความเห็นตรงกัน

$C_1 + C_2$ เป็นจำนวนครั้งรวมกันทั้งหมด ที่ผู้ลงรหัสทั้งสองศึกษา

จากการคำนวณสูตรนี้ ค่าที่คำนวณได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่ามีความเชื่อถือได้

ในการศึกษารั้งนี้ จำนวนครั้งที่ผู้ลงทะเบียนสองคนมีความเห็นตรงกันคือ 3,524 ครั้ง และจำนวนครั้งที่ผู้ลงทะเบียนสองคนพิจารณาคือ คนละ 4,050 ครั้ง ดังนั้นจะแทนค่าลงในสูตรได้ดังนี้ คือ

$$\begin{aligned}
 C_{1,2} &= 3,524 \\
 C_1 + C_2 &= 4,050 + 4,050 \\
 &= 8,100 \\
 \text{ความเชื่อมั่น} &= \frac{2(3,524)}{8,100} \\
 &= 0.87
 \end{aligned}$$

ดังนั้นแสดงว่าการลงทะเบียนครั้งนี้ สามารถเชื่อมั่นได้ว่ามีความถูกต้อง นั้นย่อมแสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นได้ในการใช้สำรวจ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำหน้าสำหรับ เด็กและเยาวชนจำนวน 299 ฉบับ มาศึกษา โดยแบ่งการสำรวจหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับสลับ เปลี่ยนหมุนเวียนกัน และเว้นระยะการศึกษาแต่ละชื่อฉบับเป็นเวลา 1 อาทิตย์ จึงกลับมาศึกษาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อป้องกันการเกิดความลำเอียง (Bias) นอกจากนี้ยังใช้มาตรวัดขนาดพอยท์ตัวหนังสือ เป็นอุปกรณ์ช่วยในการสำรวจ และประสบการณ์ในการทำงานด้านสิ่งพิมพ์เป็นระยะเวลากว่า 4 ปี ของผู้วิจัย ในตำแหน่งกองบรรณาธิการนิตยสาร เทนทีแมน

2. แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยดัดแปลงจาก แบบสอบถามของ ชนิดา แสงเกตุวานาวิจิตร (2537) ในงานวิจัยเรื่อง รูปแบบและเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยสำหรับเด็กเยาวชนตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการในด้านเนื้อหาหน้าสำหรับเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชน

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ต้องการมากที่สุด ต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย ต้องการน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจเนื้อหา และรูปแบบหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

ความถูกต้องของเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ตั้งรายนามในภาคผนวก) ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องในด้านเนื้อหา ความครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการวิจัย ตลอดจนการใช้ภาษา จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อทดสอบเกี่ยวกับความเข้าใจในข้อความ ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรของข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยก่อนตอบแบบสอบถามจะให้นักเรียนได้ดูตัวอย่างหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนหน้าชั้นเรียน ผลการทดสอบปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจในข้อคำถาม และทั้งหมดพอใจในขนาดตัวอักษรของข้อคำถาม มีเพียงปัญหาในการจัดข้อคำถามให้แต่ละข้ออยู่ภายในหน้าเดียวกัน เพื่อสะดวกในการตัดสินใจเลือก จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 520 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 6 รายชื่อ คือ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน หนังสือพิมพ์แนวหน้า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ตั้งแต่ฉบับวันที่ 15 มกราคม 2540 ถึง 15 เมษายน 2540 จำนวนทั้งหมด 299 ฉบับ มาศึกษาลักษณะความเป็นจริงที่ปรากฏในด้านเนื้อหา การจัดหน้า ตัวอักษร และภาพประกอบ ตามลักษณะที่กำหนดในแบบสำรวจ โดยวิธีการให้คะแนนเป็น 1 ถ้านำหน้าสำหรับเด็กและเยาวชนในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดในแบบสำรวจ

2. นำจดหมายขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยผู้วิจัยเดินทางไปส่ง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง กับส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงโรงเรียนที่นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้เวลา 2 อาทิตย์ ถ้ายังไม่ได้รับคืนจึงโทรศัพท์ย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่ง โดยให้กำหนดเวลาอีก 2 อาทิตย์ แล้วจึงรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 520 ฉบับ คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเนื้อหาและรูปแบบหน้าสำหรับ เด็กและ เยาวชน ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมาหาค่าความถี่ และใช้ค่าร้อยละ จากนั้นนำเสนอในรูปของตาราง ประกอบการบรรยาย

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยการให้คะแนนความเห็น แต่ละรายการแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดคะแนนของคำตอบแบบประเมินค่า ซึ่งมีคะแนนระดับความต้องการ 5 ระดับ ดังนี้

ต้องการมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5
ต้องการมาก	ให้คะแนนเป็น 4
ต้องการปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 3
ต้องการน้อย	ให้คะแนนเป็น 2
ต้องการน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1

นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยมีเกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	ต้องการมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	ต้องการมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	ต้องการปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	ต้องการน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	ต้องการน้อยที่สุด

จากนั้นนำเสนอในรูปของตาราง ประกอบการบรรยาย

3. เปรียบเทียบเนื้อหาและรูปแบบหน้าสำหรับ เด็กและ เยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กับความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำเสนอในรูปของตาราง ประกอบการบรรยาย